

Naisten elämäkertoille oma verkkosivu

Historiantutkija Maritta Pohls huomasi työskennellessään, että naisten historiasta löytyy dokumentteja varsin vähän. Tilanteen korjaamiseksi rakennettiin Naisen Ääni -verkkosivusto, joka sai Suomi 100 -statuksen.

Lukuisia historiateoksia kirjoittaessaan Maritta Pohls törmäsi ongelmaan. Googlen hakukoneesta hän ei löytänyt tietoja 70 prosentista etsimistään naishenkilöistä. Sen sijaan tiedot löytyivät 70 prosentista miehiä, joiden historiaa hän selvitti.

Pohls alkoi pohtia, mitä asialle voisi tehdä. Aluksi hän keräsi nimilistoja. Suomalaiseen Naisliittoon tultuaan ajatus syntyi naisia koskevan verkkosivuston perustamisesta. Sivustosta haluttiin tehdä sellainen, jolle kuka tahansa voisi kirjoittaa ja kaikki voisivat lukea sitä.

Verkkosivut avattiin maaliskuussa 2015. Tavoitteeksi otettiin, että itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden yhteydessä voitaisiin kertoa miten naiset ovat rakentaneet suomalaista yhteiskuntaa.

Nyt sivuilla on jo yli 200 elämäkertaa ja niitä tulee päivittäin lisää, Maritta Pohls kertoo.

Kirjoittajina on sekä miehiä että naisia. Miehet kirjoittavat useimmiten äideistään ja isoäideistään. Hän toimittaa kaikki elämäkerrat ennen kuin julkaisee ja laittaa ne verkkosivuille kuvamateriaalin kera.

Projekti on lähtenyt hyvin liikkeelle.

Hankkeen koordinaattori Maritta Pohls on historian tutkija, joka on koulutukseltaan filosofian tohtori. Hän on kirjoittanut mm. Suomen Kulttuurirahaston historian ja Hotelli- ja ravintolahenkilökunnan liiton historian sekä lukuisia suku-, järjestö- ja henkilöhistorioita. Hän on laatinut käsikirjoitukset naisten äänioikeuden näyttelyyn Jugendsaliin 2007 ja Naisjärjestöjen Keskusliiton 100-vuotisnäyttelyyn 2011, molemmat yhteistyössä naisjärjestöjen kanssa. Hän toimii Suomalaisen Naisliiton Helsingin yhdistyksen puheenjohtajana.

Vaikka naisjärjestöt aloittivat hankkeen, nyt Facebook ja some ovat tärkeimpiä informaatiokanavia. Jokaisesta artikkelista tulee juttu, postaus Facebookiin, uusin aina päällimmäiseksi.

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Naisten Ääni -projekti on saanut paljon yhteistyökumppaneita. Yksi tärkeimmistä on Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (SKS),

jonka arkistoon kaikki alkuperäisjutut kerätään tutkijoiden käyttöön. Muita yhteistyökumppaneita ovat muun muassa Naisjärjestöjen Keskusliitto, Naisjärjestöt Yhteistyösää, Nytkis ry, Maa- ja kotitalousnaisten liitto sekä Kalevalaisten Naisten Liitto.

Kansalaisopistojen Liitto järjestää puolestaan elämäkertakirjoittamisen kurseja, joiden tuotoksista hanke saa kirjoituksia.

RAHOITUS JA SUOJELIJAT

Naisten Ääni saa merkittävän osan rahoituksesta Suomi 100 -hankeohjelmalta. Projekti toteutetaan läheltäkin eri rahastojen ja Suomi 100-hankkeen rahoituksen avulla. Verkkojulkaisu ei lopu vuoteen 2017, rahoituksen saaminen ratkaisee jatkoon. Maritta Pohls uskoo kuitenkin rahaa löytyvän jostakin.

Hankkeella on kolme suojelijaa: **Siiri Rantanen, Kaari Utrio** ja **Jenni Haukio**. Heistä sivuilla on jo elämäkerta Siiri Rantasesta. Jenni Haukio on luvannut kirjoittaa sinne jostakin arvostamasta naisesta.

KETKÄ ELÄMÄKERTOJA KÄYTTÄVÄT?

Naisten Ääni -verkkosivulta löytyvät elämäkerrat ovat hyvää lähdemateriaalia toimittajille, jotka etsivät tietoa jostakin ammattiryhmästä, esimerkiksi opettajista.

Näytelmien ja elokuvien käsikirjoittajille elämäkerrat on mahtava aarrearkku. Myös monet kirjailijat lukevat aineistoja. He löytävät henkilöhahmoja ja tietoa naisen arjesta. Aineisto antaa materiaalia mm. gradun kirjoittajille ja muille tutkimuksen tekijöille. Tutkimusaineistoa löytyisi vaikka mihin.

Maritta Pohls toivoo tutkimuksia äitiydestä. Siihen löytyisi aineistoa esimerkiksi siitä näkökulmasta, miten ihmiset näkevät äitinsä ja miten kovasti äitejä kunnioitetaan, kuinka työteliäitä äidit ovat ja kuinka he ovat selviytyneet elämän haastavistakin vaiheista.

Hauskana yllätyksenä hänelle on tullut se, että ulkomailla asuvat suomalaiset lukevat Naisten Ääni -sivustoa kontaktina kotimaahan.

KIRJOITUSTEN AIHEPIIRIT

Kirjoituksissa on paljon tarinoita siitä millaista naisen elämä on ollut 30-, 40- ja

50-luvulla. Niistä selviää millaiset naisen mahdollisuudet ovat olleet noina vuosikymmeninä. Moni kirjoittaa elämäkerrassaan, että olisi halunnut päästä kouluun, mutta se ei ollut tuolloin mahdollista. Vanhemmilla ei ollut yksinkertaisesti varaa laittaa tyttöjä kouluun kaupunkiin, josta olisi pitänyt hankkia kortteeri.

Elämäkerrat sisältävät uskomattoman hienoja juttuja selviytymisestä ja arkipäivän haasteiden voittamisesta. Omaelämäkertoja aineistossa on kuitenkin aika vähän. Useimmat kirjoittavat jostakin toisesta henkilöstä. Eräs varsin nuori henkilö kirjoittaa jutun isoäidistään. Mukana on myös valtakunnan vaikuttajien tarinoita. Nykypäivän toimijoista on kuitenkin selkeästi vähemmän kirjoituksia kuin menneiden aikojen toimijoista. Meidän aikamme vaikuttavista henkilöistä Maritta Pohls toivoisikin enemmän tekstejä sivuille samoin kuin tarinoita kaupunkilaisnaisista vastapainoksi lukuisille kertomuksille maaseudun naisista.

Kirjoittajat ovat kertoneet sähköpostissaan, että äidin, isoäidin tai oman elämäkerran kirjoittaminen on voimaannuttanut heitä. Eräs henkilö kirjoittaa: "Äiti ei koskaan saanut "renikoita". Kun kirjoitan hänestä, tuntuu kuin ojentaisin hänelle vapaudenristin."

ELÄMÄKERTOJA TULEE PÄIVITTÄIN

Maritta Pohls toimittaa ja koordinoi saapuvat elämäkerrat, joita saapuu päivittäin. Hän käsittelee suomenkieliset tekstit. Ruotsinkielisillä ei ole omia sivuja vaan vastaava hanke Kvinnor Berättar, käyttää samaa tietokantaa kuin suomenkieliset.

Sivujen graafikkona toimii **Tuija Rannikko**. Hän on tehnyt lay outin sekä suomen- että ruotsinkielisille sivuille. Teknisenä asiantuntijana **Taina Myöhänen** on suunnitellut sivuston rakenteen ja koodauksen. Hän on koodausmaailman kehityksessä etulinjassa, Pohls kehaisee.

Lisäksi sivustoa on ollut suunnittelemassa toimikunta ja asiantuntijatyöryhmä. Hanketta on toteutettu suurimmalta osaltaan vapaaehtoisvoimin.

NÄYTTELYTÄ USEILLE PAIKKAKUNNILLE

Verkkojulkaisun näkyvyyden lisäämiseksi on tarkoituksena järjestää Naisten Ääni -näyttelyitä vähintään kymmenelle paikka-

NAISTEN ÄÄNI
Naiset näkyviin

Naisten ääni tekstit ryhmittäin

Verkkosivulla kirjoituksia löytyy ryhmiteltynä. Monet kirjoitukset menevät kuitenkin moneen eri luokkaan. Niitä ovat:

- Poliitikassa toimivat
- Erilaisissa ammateissa toimivat
- Maaseudun naiset
- Kirjoituksia äideistä
- Tieteen ja sivistyksen naiset
- Taiteen ja kulttuurin naiset
- Yhdistyksissä toimivat naiset
- Siirtolaiset ja evakot
- Kansainvälisellä kentällä toimivat
- Omaelämäkerrat
- Naiset sodassa 1918 ja 2. maailmansodan aikana

kunnalle. Näyttelyissä ovat esillä naiset, joilla on elämäkerta sivuilla. Heistä tehdään niihin esimerkiksi julisteita tai roll-uppeja. Tilaisuuksia voivat järjestää paikkakunnan järjestöt yhteistyössä. Naisten Ääni -hankkeen toimisto tarjoaa näyttelyihin idean ja visuaalisen ilmeen.

Anneli Rajaniemi, teksti

Irma Arminen toimi Suomen Opettajain Liiton hallituksessa ja oli luomassa Helsingin veteraani/senioriohjaajien toimintaa.

Vieno Jaatisen äiti Ida Kinnunen 1915 Sortavalan seminaarin kokelasluokan kuvassa, kolmas rivi takaa, neljäs vasemmalta.

Eläkeläinen Marja Rysä.
Kuva Marja Rysän kotiarkisto.

Lotta Sylvia Satupyötkki
(myöh. Linnansaari) Muuruejärven jäällä.

Naisten Ääni tuo naisten elämää yhden klikkauksen päähän

Anna Suomelle lahjaksi uutta historiaa. Kerro kokemuksistasi opetustyöstä

Jokaisessa ammatissa on omat erityispiirteensä ja kehitysvaiheensa, joiden dokumentoiminen on tärkeää. Mistä Sinä voisit kertoa? Tuo omat muistosi ja kokemuksesi osaksi Suomen historiaa. Opetusmenetelmät, opetusvälineet, koulukirjat, kouluruokailu, koulurakennukset, kouluterveydenhuolto, oppilaat eri aikoina, vanhemmat, käsityöt ja mitä muuta!

Naisten Ääni on verkkojulkaisu www.naistenaani.fi. Julkaisuun kerätään pienoiselämäkertoja suomalaisista naisista ja heidän työstään suomalaisen yhteiskunnan rakentamiseksi: kotona, töissä, harrastuksissa, kaikilla elämän alueilla. Kuka tahansa voi kirjoittaa ja kaikki pääsevät lukemaan julkaisun artikkeleita.

Julkaisun avulla tuodaan näkyviin eilistä ja tätä päivää: tarinoita arjesta ja juhlasta. Siviilila välitetään sitä hiljaista tietoa, joka muuten painuisi unohduksiin. Niitä tavallisen arjen kokemuksia kaikesta, mikä liittyy naisen elämään. Ruohonjuuritason tarinoiden kautta saamme ammattikunnan kokemuksen esille ja päättäjien tai toimittajien tietoon.

NÄKYMÄTTÖMIÄ ARJEN SANKAREITA

Naisten Ääni kertoo, miten me kaikki luomme suomalaista yhteiskuntaa. Jokainen tekemme vaikuttaa kokonaisuuteen. Ihmiset eivät ole vain vastaanottajia, vaan he ovat kautta historian vaikuttaneet ja vaikuttavat edelleen yhteisen hyvän rakentamiseen. Haluamme kertoa siitä voimasta, mikä meissä on. Haluamme muistuttaa, että sinnikkyydellä on arvoa ja vaikeuksista voi selvitä.

PERUSKOULU-UUDISTUSTA TOTEUTTAMASSA

Eläkkeellä oleva opettaja Marja Rysä kertoo, miten koulu ja koulu-uudistus muodostuivat olennaiseksi osaksi hänen elämäänsä. Marja Rysä kertoo jo nuorena tyttönä, vuonna 1954, pohtineensa millainen on nykyaikainen ylioppilas, joka ”uhrannut kahdeksan elämänsä parasta vuotta kuluttamalla oppikoulun penkkiä. On ehkä oppinutkin jotakin, muutamia vuosilukuja, logaritmisääntöjä ja erikielisiä sanontoja.” Kieliä ei opi puhumaan, neula ei kulje eikä hän tunne taidetta. ”Onko nykyinen oppikoulu opettanut elämää vai koulua varten. Kapinoin!”

Maija Rysä valmistui 1950-luvun lopulla opettajaksi ja pääsi toteuttamaan 1970-luvun alussa peruskoulu-uudistusta Oulun lääninhallituksessa. Peruskouluun siirtymi-

nen alkoi Lapin läänistä ja eteni ajan mittaan Uudellemaalle. Maija Rysä valmisteli lausunnot jokaisen Pohjois-Suomen kunnan koulusuunnitelmasta ja teki myös graduaan varten tutkimusta asenteista uutta koulujärjestelmää kohtaan. Rysä kirjoittaa: ”Suuri uudistus ravisteli koko koululaitosta terveellä tavalla ja yhtenäisti eri blokkeihin jakaantunutta opettajistoa. Opetuksen taso nousi ja peruskoulun jälkeen koko ikäluokalle avautui uusia mahdollisuuksia jatko-opintoihin.”

Myöhemmin Maija Rysä on saanut seurata koulun mukana koulutoimentarkastajana ja rehtorina. Tie vuosina 1959–1998 ei ollut suora, mutta toi koko ajan uusia, mielenkiintoisia tehtäviä. ”16-vuotiaan koulutyön unelma oli toteutunut.”

Naisten Äänestä löytyy monia muitakin opettaja-artikkeleita, onhan opettajan ammatti yksi naisten tyypillisimmistä kautta historian. **Vieno Jaatinen** kertoo, miten opettajaäidistä tuli maalaistalon emäntä, joka pääsi sodan seurauksena uudelleen opettamaan. Vienon oma tie oli kuitenkin tyssätä sotaan, mutta hän pääsi lopulta seminaariin ja ennätti kylvää 37 vuonna siementä, jota oppilaat saivat aikuisena niittää. **Helvi Savikuja** kiersi opettajana paikkakunnalta toiselle Ruotsia myöten. **Sylvia Linnansaari** tuskaili 1960-luvun Helsingissä: ”Lapsia, lapsia, lapsia. Yhdessä vuorossa, kahdessa vuorossa, kolmessa vuorossa...” Lue näistä ja monista muista www.naistenaani.fi.

Maritta Pohls

Kirjoittaja on Naisten Ääni -projektin koordinaattori.